

درس و نتیجه فیلد کریس

هادی وازو

طوبخ

موزه فر ۱۹۲۴ نیسی باز اورته لرنده قیتمی بر طوبخ وازو به

مالک اوله - - - - -

م تودیک صورتده آنا عقم حضرتت بیایه حالله قاری

هر مملکتده اولدوقی بزده ده دینه آ ایجلی نامی آتنده

بر قسم انانلار واد - - - تصارف آنجه بیلده بر کره بیلد بوزون

بوزنی کولدریم - - - طبع بر اصول وقاعده بر تابع

اولایانه بر اولدوقی حومه دغه دو کولوب صاحبکد و شکر ده ندمت

بوزن بر آ ایستیرم لرله هلاکت موزه لرله متاثر

درین روان آید لر - - - ای موضوع اوله و Hydrie

اولدوقی شکر بوقدر - - - اقاتت ایسه و برید ال

نام قوی ایسه بو وازو - - - استفال ایسه بر شخص

السنه آتیق آامه و آلعج صاحبکله - - - کزلی آ ایستیرم محمولی

طرفده برده و لایسنده - - - مجینه بوزن اکر ایسه و بر

اولدوقی اله ایسه بر اولدوقی - - - ایله

بویله تقوالتیه

(انزاسته، نومردی آلاه)

بوازونک مملکتی واسطی وصفارینه لجه در اول اشعانی قید

ایده علم :

- 48,6 sen وازونک یوسکلی
- 10,5 بوینک یوسکلی
- 15,7 اغزیله قطری
- 2,7 قاعده سنک یوسکلی
- 14 قاعده سنک قطری
- 29 قارنک لیکلی

بوازونک کودده سی ، یوقاری کسده آغزی، دوغری تدیحی صورتده دارلاکوب بر مورطه سطحی آله روه لجه کتارلی لوتوسکلی بیزه غسه بر قاعده، ارطو، دیکند. بو یوقاری قیده ده، لکاشقی کتارلی ایله اوریو لوله وادست سطحی ایله بر اول تبیر اولرناه ترغیبات بو یوقاری قولیک لکلی اولرینی نقطه بر اولر لری ایله کتند. ~~صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده بللاریم صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده~~ هر ایلی طرفده کی قولیک ~~صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده~~ باغلی برتقده ده. قولیک لکلی اولرینی نقطه لکلی وازونک قیده ~~صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده~~ سازه باره صده کتند. ~~صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده~~ بو یوقاری قارنک دورکی ~~صحن اولر قانان بیلی بر لجه مربوط بلتقده. قارنک بلتقده~~ دوز

British Museum

Dionysos

مجلسه کورده نک ~~مجلسه~~ طابقه برنده ~~فیگور~~ فیگورکی لوحه نک اوسته
 این بر او ~~مجلسه~~ قوی راه دارد . . . بوقوشک لرزش اولدنی نقطه ~~مجلسه~~
 اوزلری یالت دیا یارد ~~مجلسه~~ ادرته مانده بیض بر لوم ~~مجلسه~~ مرط
 بونقه در . . . بونقه برابر رازونک رالهب بر محده قالدنی ~~مجلسه~~ محو
 ارتقیده اهره قایق ~~مجلسه~~ اولاد بر لورنده ~~مجلسه~~ محو ~~مجلسه~~
 لورور ~~مجلسه~~ بر الالف ~~مجلسه~~ رازونک ~~مجلسه~~ محو کوزلانی آزاده ~~مجلسه~~

ماکتبه در . . .
 رازونک ایلی ~~مجلسه~~ تمیم و کامل ایلی ~~مجلسه~~ دیزه ~~مجلسه~~ ناله ~~مجلسه~~ نادر
 کریم ~~مجلسه~~ مؤسس ~~مجلسه~~ اولاد ~~مجلسه~~ رازونک ~~مجلسه~~ مؤسس ~~مجلسه~~ بکزه ~~مجلسه~~ اعتبار ~~مجلسه~~
 پیشی در . . . ~~مجلسه~~ مؤسس ~~مجلسه~~ بونای ~~مجلسه~~ بوزر ~~مجلسه~~ مؤسس ~~مجلسه~~ اولاد
 بر ~~مجلسه~~ باقلا ~~مجلسه~~ ~~مجلسه~~ بر ~~مجلسه~~ مؤسس ~~مجلسه~~ و آریابه ~~مجلسه~~ لوم ~~مجلسه~~ [1] ~~مجلسه~~ بر ~~مجلسه~~
 بر وازدی ~~مجلسه~~ عایدی ~~مجلسه~~ محلی ~~مجلسه~~ اولاد ~~مجلسه~~ ریونی ~~مجلسه~~ و آریابه ~~مجلسه~~ لوم ~~مجلسه~~ [2] ~~مجلسه~~
 مؤسس ~~مجلسه~~ خدای ~~مجلسه~~ صابونه ~~مجلسه~~ جوانده ~~مجلسه~~ آییوس ~~مجلسه~~ ده ~~مجلسه~~ بوزر ~~مجلسه~~ وازدی ~~مجلسه~~ بر ~~مجلسه~~

زکرایه ~~مجلسه~~ بیلد ~~مجلسه~~ . . .
 معلوم ~~مجلسه~~ که ~~مجلسه~~ ~~مجلسه~~ بر ~~مجلسه~~ ~~مجلسه~~ طرزده ~~مجلسه~~ تصویر ~~مجلسه~~ اولدند . . . ~~مجلسه~~
 هالینک ~~مجلسه~~ بر آ ~~مجلسه~~ این ~~مجلسه~~ حیات ~~مجلسه~~ ارتقا ~~مجلسه~~ اولدند ~~مجلسه~~ تصویر ~~مجلسه~~ ای ~~مجلسه~~ دای
 محافظ ~~مجلسه~~ اولدند ~~مجلسه~~ اولدند ~~مجلسه~~ هر ~~مجلسه~~ نادر ~~مجلسه~~ تصادف ~~مجلسه~~ ای ~~مجلسه~~ بر ~~مجلسه~~ ~~مجلسه~~ وازدی
 آید ~~مجلسه~~ لورری ~~مجلسه~~ نقطه ~~مجلسه~~ نظریه ~~مجلسه~~ اهتیه ~~مجلسه~~ آرتا . . .

طور ولسی

واروندک، اوزرنده ان فضلہ توقفاش لازم مکملہ قسمت بورولین
 اولدیه سبب یوقدر، برایش سولیدی لومندک هه تقیه برحقیقی
 اوزرنده آیاقده بانفص ییخی سولیدنه هوقولسه بر حادده کورپور
 صانع قولن اورو، طرلاسه و صول قولن ~~قالبی~~ قالبی نه رایامسه بر
 وضیفه در... باسه، صانع و خفیفه آتشی، ایلکمه، هوجورک
 اوسته قسقی ~~قالبی~~ قابلیم ~~ایرک~~ ایرک
 کتبی ^{ادریه} بالنده ک قابلیم ~~ایرک~~ ایرک
 کتبی الیه ک راه، رالفی و اوزونه صاهری، الله و شاقاقله اهدانده
 برصیلک تکلیل ایرک آرقه و دوغری بوقلرله نهایت بولقد در...

یوزده الیه بر معصومیت جیلر
 عبوره هوقیلدرده اولونغری بوراده ده چونه جیلر بر عبورده
 چورده اوزینه بلده آتشی Himation
 کینه بین chiton اوزینه ده قولنه آیه به chiton
 برونغندر... آیه یالک بوطوم حاصل ایرک
 قابلقه اولامه هم لرله آتسه آیه یالک بوطوم
 آتسه بر قساقله خفیف بر صورتده صیفه... آرقه ده اینه
 ایز بر قساقله خفیف بر صورتده صیفه... آرقه ده اینه
 ققولرده مکدرک قاصیقله اوزرک قالبی بوطولر تکلیل
 هیمایونه، ققولرده مکدرک قاصیقله اوزرک قالبی بوطولر تکلیل
 ایندکده صوکره قاعده تک اوزینه ایرک کناره قارار رایانیه بالنده
 بالکله رانالی قولن / صاند
 Psyché

فشاری
 برای هر یک فیروزه برده عاید ایسه کی کوزه های باره .
 برای فشاری اوست اوسته قومیه سکه بوقدر که براده صیقله
 بر دو درم بوضیعت اهدان آینه شق برایشه کوریه هدی . آینه

صنعتا بر اینجی لکن اهرام آینه مند .
 قیاسه فزوده کی در رس ، آیاقده همسلاسه برده صیقله
 بر لبه کوزه سنده قیاسه ده ایسه در رس یاری بلده اشانی
 بسا بر بوروشه عادتا قاریلاکسه بر کنج ها سنده کوروز
 بر رس ، حول الی قیاسه رایامه ، صافیه یخیزند هدی
 اوزانته کوبا ال بر آاز صوگرا سقوه سیک بر سونه
 صاییمه آینه بوسه کی هدی سه دره یخیزند بوزدنک هودم در فلک
 الی و هایلینک سانه دوروشکی و فضله اوله رنه هدی
 ها سنده ابداع ایله لری بر لبه بر دو سونک بر نه اوله رتی کورتر
 اگر اوسته دبری اوله لینی کی در رس دیکه ایله کوروش هدی
 ها سنده کورتر لسه اهرامی هدی صابوره سوزده کوروشکی اوله رنه
 باقی بر ماهیت آلابیدوی ، صابوره هاض طرافت سای سنده
 صنعتا ، هدی ایله سولگی هدی هدی هدی بر اثر هانی آلابی
 کوزل لطف و سوزنده عاری و هدی هدی هدی

احوال حضرت ایلک پروردگار خاندان تقوی بر رویه معلوم برشته
 بر روی ابداع آینه ...
 طرفه و ...
 3/4 ...
 در ...
 در ...

در ...
 در ...
 در ...
 در ...
 در ...

دانش و هنر او طور دینی آفاق

4.5

15

قطری

در ...
 در ...
 در ...
 در ...
 در ...

کجایونک اهدی آنگه دوغری سوبییرن کناره قارار دایا سیر
 آرزنده کاطردنه کفیتقیرانه برر یالمت واردرنه صیرا الیه
 ه یالمت ایکی یان یایرانی برکره ایجری برکره طبرانی
 قیورمینه برلر تیرینیک ساره بزم واردره کافارتم
 رهل بقیرلردو وقص معاری تیرینا تدره قوللانیدلفنیلیدو
 برعبدنه ارهد اوزره ده لفرده کی آبوللوه معبدله (M.E 350)
 سوک جوارنده برینه سته قدیمده ک آتیه معبدله (M.E 332) هات
 قنده کی ممال کطله شاهه طبرانی تبارتمه ک افاده
 ایندی ببولورده معنا سوردکه لیک اولوبور، آفته
 سکار برونه قاور کیور ایته بوردی ویکنی قنار
 ریانت بوکونه از تیرینه قله طبرانی معور فقط آغینه
 اقرصلردنه آزاده اولورنه آهجه بر سما آتنده ابدیا
 بیانه بصدق کطل اعتبارلدره دک فوسه اولانه بولون
 آریا - طوبراقده معور اولاندی - سته بوقدرله قعیلر بر
 اولونک کوللایس معافه ایجوه قوللانیدلف
 رهله فلک اولورنده کی ریننده ویاغافه یوزدره ک ایجیلده

تعیین ایستادگی ته قیاس اصولی در بوکا انضام ایستادگی برص قلم
 عصری و عصر کونک یا شی به اشرف دلیل اولی به عصر کرد
 بولجبارله بوکوزن اشرف میلادده اول در وکی عهده بوکوزن
 ایستادگی عائد اولدی بولجبارله
 توقیر

- [1]. Catalogue of The Bronzes in The British Museum. (Greek, Roman and Etruscan). 1899.
- [2] Eros und Psyche auf einem Bronzrelief aus Amisos Th. Wiegand 1923.

کوک یوفارده بری در بیلا ایضا هاند و تنیک ادراکت
 اوقوعند و کک مائیس دانما عاجز لرینک ویردین
 در کیف راختده جریانه اچیده اولاه طوقو برای موزه
 عانه ایله قنده ده منله بدیهه و بیلا بیلا تبلیغ اوزرین
 باز در بیلا و صورتلا رایدول تک قیغه اکلایده فن اوزره
 کتور کلمه از اچیده اتابول موزه لرینک دریم غرم و کتور

بیک و همه تبلیغ کلمه ایله
 کلمه قلمانه کلمه ایله
 و با خاصه بجزده
 طوقو برای موزه کلمه کی قلوب پراره کلمه بونده دار متقد کلمه
 اوردولدی اوزرین یکن باشد نه طوقو کلمه
 20236 صایلی
 376

تعمیر اچیده کشفام ۱۹۴۵/۲/۲۶ کونده
 ایله تقسیم صورتلا اولدین
 حاله نامه سنک یکن بودیم
 و عد دولدارنده دولای ده حول درجه تقسیم اولدین کلمه

صایلی
 صایلی

Eski sınaat devrinde Eros'un ve Eros'ların tasviri insanî aşkın tezahürü kadar sayısızdır. Oynar gibi büyüklerin tavır ve hareketlerini taklit eden, Zeus'un yıldırım ile oynayan, genç kızların, bir çiftin yahut Heraklesin etrafında iltifat ederek dönen, Triton, Nereid ve yunus balıkları ile düşüp kalkan veyahut vahşî hayvanlarla mücadele eden pek çok genç kanatlı ~~mahlûkları~~ mahlûkları bir tarafa bırakırsak, münferit olarak ~~ki~~ Eros'a asıl kendi sahasında nazik olmakla, ^{ve} kâh insan ruhunu takip eden bir muzip, kâh müşvik bir arkadaş, okşayan veyahut sevgilisine şehvetle sarılmış bir aşık vaziyetinde tesadüf ederiz. Buna mukabil Eros'la Psişe'ye sakin iki hayat arkadaşı, şiddetli ihtirastan arî mes'ut bir haleti ruhiye içinde birbirine kavuşmuş bir çift olarak daha ender tesadüf olunur.

HYDRIE EN BRONZE

ORNEE D'UN GROUPE REPRESENTANT EROS ET PSYCHE

Vers le milieu de l'été de 1934 notre Musée a fait l'acquisition d'une très belle hydrie en bronze.

Comme dans tous les pays, chez nous aussi, il existe, à côté des savants archéologues procédant à des fouilles méthodiques, une catégorie de chercheurs de trésor. A peine en a-t-on vu un sur mille à qui la Fortune a souri. Ces fouilles, pratiquées en grand secret, et sans aucune méthode, leur ont souvent coûté bien cher, et leur ont causé d'amères déceptions, ce qui d'ailleurs ne les empêchera jamais de recommencer à la première occasion. Il va sans dire que ces fouilles portent préjudice aux Musées d'Etat. Notre hydrie a été découverte par un de ces chercheurs de trésor, au cours des fouilles pratiquées clandestinement à Apolyond, dans la province de Brousse, et le dénonciateur a reçu une prime de 100 livres turques.

Avant de faire la description de cette hydrie, inscrite dans notre Inventaire des Bronzes et Bijoux sous le No 5310, nous en indiquerons les dimensions :

	<u>cm.</u>
Hauteur de l'hydrie	48,6
Hauteur du cou	10,5
Diamètre de l'embouchure	15,7
Hauteur du pied	2,7
Diamètre du pied	14
Largeur de la panse	29

La panse est de forme ovoïde, se rétrécissant graduellement de haut en bas. L'embouchure évasée est ornée d'un rang d'oves surmonté d'un rang de perles. Les deux anses latérales sont soudées à la panse par des appliques de 5 centimètres et demi de diamètre décorées d'une rangée de huit feuilles à fortes nervures. L'anse verticale est soudée à l'embouchure et à la panse par des plaquettes ovales, celle du haut ornée de palmettes, tandis que celle du bas est ornée d'une rangée de pâquerettes et repose sur une plaque figurée. Malheureusement, l'hydrie ayant séjourné dans un lieu humide, les granulations formées aux endroits oxydés enlèvent de sa beauté à cette oeuvre d'art. Cependant l'hydrie acquiert une valeur particulière du fait qu'elle est entière et d'un type rare.

Parmi les motifs se rapprochant de ceux de notre hydrie nous pouvons citer une plaque avec représentation de Dionysos et Ariane, de la collection de bronzes grecs du British Museum, provenant probablement d'un vase de même genre (1), et le décor de vase du Musée de Berlin, trouvé à Amisos, près de Samsun (2).

On sait qu' **Eros** et **Psyché** ont été représentés très diversement, mais les groupes en bon état de conservation où ils sont représentés ensemble dans une attitude amoureuse sont très rares, ce qui rehausse l'importance de notre hydrie au point de vue archéologique.

Il va de soi que ce groupe mérite tout particulièrement de retenir notre attention.

Sur une plinthe en saillie les deux amoureux sont représentés debout. **Psyché** est penchée vers son amant qu'elle a enlacé de son bras droit tandis que sa main gauche repose sur sa hanche. La tête, légèrement inclinée, est tournée à gauche.

Le jeune dieu a les cheveux longs et ondulés, séparés par une raie au milieu du front, auroléant le front et les tempes et retombant en boucles sur la nuque et les épaules. Le visage est empreint d'une sérénité divine.

Psyché est comme d'usage élégamment vêtue. Par dessus son chiton le bas du corps est drapé dans un himation. Le chiton, échancré au cou, est serré par une mince ceinture au dessous des seins arrondis. L'himation passe sur le dos et revient sur les hanches où il forme un épais bourrelet et retombe jusqu'au rebord de la plinthe. Le bras gauche semble caché sous un pan de l'himation, mais il est impossible de se prononcer d'une façon définitive, cette partie de la plaque étant très oxydée. Cependant nous ne saurions nous tromper en affirmant que l'himation est d'un tissu presque aussi léger que le chiton, car la jambe droite est très nettement dessinée sous la draperie, et la finesse des plis confirme cette supposition.

Comme d'habitude **Eros** et **Psyché** sont ailés. Les ailes sont longues. On peut apercevoir les détails des plumes dans les parties bien conservées, tandis que le reste est irrémédiablement caché par l'oxydation. Dans le relief d'Amisos du Musée de Berlin les ailes sont mieux conservées.

En examinant les ailes de notre relief on ne peut qu'admirer l'ingéniosité dont a fait preuve l'artiste. D'un trait habile il a remplacé par une seule aile les deux ailes qui devraient être aperçues entre les têtes des amants, et cette aile unique paraît appartenir à tous deux. En effet la superposition de deux ailes en cet endroit n'aurait sans doute servi qu'à retenir inutilement l'attention. L'artiste n'a pas négligé cette finesse.

Dans notre relief Eros est nu et debout, tandis que dans celui de Berlin le bas du corps est drapé et les traits sont efféminés. Il appuie la main gauche sur un rocher. La main droite est tendue sous le menton de Psyché, dans un geste qui semblerait indiquer qu'il est prêt à l'enlacer, mais le fait que Psyché a détourné la tête, le calme de leur attitude, et surtout l'innocence peinte dans leurs visages, écarte cette idée. Si Eros et Psyché n'avaient pas été représentés sous des traits enfantins comme d'usage, l'attitude du groupe prendrait un tout autre caractère. L'artiste leur a donné une attitude naïve et gracieuse d'où toute sensualité est exclue, formant ainsi un tableau qui ne peut que plaire. Le cou court, les bras et les jambes potelés d'Eros lui donnent un air juvénile qui est rehaussé par les boucles abondantes encadrant le visage. La tête, présentée de trois quarts, est inclinée de façon à donner de l'animation sans nuire à la sérénité de l'ensemble. La tête, avec les lèvres mélancoliques et les paupières charnues, rappelle la tête d'Athéna du Musée de Naples, attribuée à Céphisodote.

Le pied de l'hydrie est orné de rais de coeur, aux pointes s'amin-
cissant vers le bas, où elles s'appuient sur le bord. Entre les pointes sont des calices d'où surgissent des palmettes à trois feuilles, aux deux feuilles latérales alternativement recourbées vers le dehors et vers le dedans. On sait que ce genre d'ornementation est très répandu, même dans les décorations architectoniques. Nous pouvons rappeler entre autres les décorations semblables provenant du temple d'Apollon à Delphes (350 av. J.-C.) et du faîte du temple d'Athéna à Priène (332 av. J.-C.).

La scène mythologique représentée dans notre relief, c'est Psyché morte et ressuscitée retrouvant Eros au séjour élyséen. Les deux amoureux, ayant triomphé de toutes les vicissitudes terrestres sont réunis dans l'Eternité. Sous un ciel serein ils vivent heureux, ~~et~~ exempts de toute passions violente.

Cette hydrie, également attrayante par sa forme, a sans doute - de

même que les vases semblables en argile - servi à recueillir les cendres de quelque personnage illustre.

La technique observée dans l'ornementation du relief et surtout dans le traitement des figures, forme, avec certaines autres particularités, des éléments importants pour déterminer l'âge de l'hydrie. Nous pouvons affirmer sans hésiter qu'elle date de la première moitié du IVe siècle av. J.-C.

---

(1) Catalogue of the Bronzes in the British Museum, Greek, Roman, and Etruscan, 1899.

(2) Eros und Psyche auf einem Bronzrelief aus Amisos, Th. Wiegand, 1923.

Erös ve Pahe figürlerini havi
Tunç Vazo

Müzemiz 1934 senesi yaz ortalarında kıymetli bir tunç vazoya malik olmuştur.

Metodik surette Asariatika hafriyatı yapan alimlere karşı her memlekette olduğu gibi bizde de define arayıcıları namı altında bir kısım insanlar vardır. Tesadüf ancak binde bir kere bile bunların yüzünü güldürmemiştir. Tabiidir ki hiç bir usul ve kaideye tabi olmayan bu hareketlerinden çok defa dökülüp saçılmışlar ve neticede nedamet duymuşlardır. Bununla beraber yine mütenebbih olmayıp gizli-den gizliye araştırmalarına devam ederler. Bu araştırmalardan Hükümet Müzelerinin müteessir olduğuna şübhe yoktur. İşte mevzuumuz olan ve Hydrie denilen bu vazo, Bursa'da ikamet eden ve böyle el altında antika aramak ve alıp satmakla iştigal eden bir şahıs tarafından Bursa Vilâyetinde Apolyond da gizli araştırma mahsulü olarak elde edilmiş bir eser olup muhbirine yüz lira ikramiye verilmiştir.

(5310) Envanter numarası olan bu vazunun hususî ve istisnai vasıflarına geçmeden evvel işkâlini kaydedelim :

Vazonun yüksekliği	48,6	san
Boyunun yüksekliği	10,5	
Ağzının kutru	15,7	
Kaidesinin yüksekliği	2,7	
Kaidesinin kutru	14	
Karnının genişliği	29	

Vazonun gövdesi, yukarı kısımdan aşağıya doğru tedrici surette darlaşıp yumurta şeklini alarak dış kenarları lotuslarla bezenmiş bir kaideye oturtulmuştur. Boyun kısmı kısadır. Taşkınca kenarları ise oğivelerle ve üst sathı ise perfl tabir olunan tezyinat ile süslenmişler. Karnının her iki tarafındaki kulpları 5.5 cen kutrunda yuvarlak ikişer halkaya bağlı bulunmaktadır. Kulpun lehimli olduğu noktanın etrafına damarları kalın sekizer yaprak sıralanmıştır. Boyundan karna doğru düz sonra dikine gövdenin taşkın yerindeki figürlü levhanın üstüne inen bir üçüncü kulpu daha vardır. Bu kulp lehimli olduğu noktadan üzerleri Palmet ve Papatya çiçekli ornemanlı beyzi birer levhaya merbut bulunmaktadır. Bununla beraber vazunun ratip bir mahalde kaldığı için okside olarak karıncalaşmış olan yerlerinde husule gelen topurcuklar, maalesef vazunun umumi güzelliğini azaltacak mahiyettedir.

Vazonun ikinci ehemmiyeti de tam ve kâmil olması ve benzerinin hemen nadir bulunmasıdır. Gerçi mevzuumuz olan vazonun motiflerine benzeyiş itibarile bir az yaklaşan Britiř Museum Yunani Bronz koleksiyonundaki böyle bir vazoya aidiyeti muhtemil olan Dionysos ve arayan levhasile (I) Berlin Müzesindeki Samsun civarında Amisos da bulunma vazo tezyinatını (2) zikredebiliriz.

Malûmdur ki Eros ve Psihe bir çok tarzda tasvir olunmuřdur. Lâkin her ikisinin bir arada iki hayat arkadaşı olarak tasvir edilmiş ve iyi muhafaza olunmuş olanlarına çok nadir tesadûf edilir. Bu sebeble vazonun Arkeoloji noktai nazarından ehemmiyeti artar. *bu*

Vazonun, üzerinde en fazla durulması lâzımgelen kısmın kabartma olduğuna şübhe yoktur. bu iki sevgiliyi levhanın taşkın bir çıkıntısı üzerinde ayakta bilhassa Psiheyi sevgilisine sokulmuş bir halde görürüz. Psihe sağ kulunu Erosa dulamış ve sol kolunu kalçasına dayamış bir vaziyettedir. Baş, sağa hafifçe aşağıya eğilmiş ve vücudun üst kısmı sevgilisine maildir. Genç ilâhın ortadan ayırık gümrah dalgalı ve uzun saçları, alın ve şakaklar etrafında bir çelenk teşkil ederek arkaya doğru buklelerle nihayet bulmaktadır. Yüzde ilâhî bir masumiyet seçilir.

Mabude her fiğürde olduğu gibi burada da çok güzel bir surette giyinmiş yani chiton üzerine belden aşağı Himâtion'a bürünmüřdür. Tene giydiđi dekoltesi açık bir chiton, kabarıkça olan memelerinin altından iki yana buklüm hasıl ederek ensiz bir kuşakla hafif bir surette sıkılmışdır. Arkadan inen himetyon, fahızlardan gelerek kasıklar üzerinde kalınca buklümler teşkil ettikten sonra kaidenin üzerine inerek kenara kadar dayanır. Yanılmıyorsak yana dayalı kolunu, sanki mantonun bir ucu örtmekte imiş.. Lâkin eserin bu kısmı fazlaca tahammuz ettiği için kat'i bir mülâhaza dermeyanı mümkün olamaz. Psihe'nin taşıdığı himâtionun hitona yakın ince bir kumařdan mamul olduğunu söylemekte hata mutasavvur değildir. Çünkü sağ bacak üzerinden sarılarak kaidenin üstüne dökülen libasın, baldırın bütün umumî hatlarını belli bir surette göstermekte olması ve hatta kıvrımların küçük pilâlerle süslenmiş bulunması bu güteyi sağlamlařdırır.

Psihe ve Eros bermetad kanadlı olarak yapılmışdır. Bu kanadlar kelebek kanadlarına çok benzerse de yukarıda bahsedilen fena konser-
sebebile üstün de ki vasyon) bizimdeki san'at incelikleri, izalesi kabil olmıyan bir hamuz tabakısı altında kapalı kalmışdır. Halbuki Berlin Müzesindeki Amisos kabartması çok iyi bir halde olduğundan kabadı teşkil eden tüyler bile teker teker görölmektedir.

Kanadları tetkik ederken san'atkarın burada çok yüksek bir maharetine şahid oluyoruz. San'atkar, figürlerin birbirine değen cenahdaki kanadların yerine bir tane koymak suretile her iki kanadı bir san'at hud'asile eda etmiştir. Yani iki baş arasında yükselen kanadı her iki fiğüre birden aid imiş gibi göze çarpar. Çünkü her iki kanadı üstüste koymak şübhe yokturki burada sıkıntılı bir durum ihdas etmekten başka bir iş görmiyecekti. İşte san'atkar bu inceliği ihmal etmiştir.

Kabartmamızdaki Eros, ayakta çıplak bir durumdadır. Berlin Müzesindeki kabartmada ise Eros yarı belden aşağı libasa bürünmüş, adeta kadınlaşmış bir genç halinde görürüz. Eros, sol elini kayaya dayamış sağını Psihe'nin çenesine uzatmıştır. Göya el bir az sonra maşukasının boynuna sarılmak istiyormuş gibi gelirse de Psihe'nin yüzünün sola dönük olması ve her ikisinin sakın duruşları ve fazla olarak çocuk halinde ibda edilmeleri böyle bir düşünüşün yerinde olmadığını gösterir. Eğer ötedenberi olduğu gibi Eros ve Psihe iki küçük çocuk halinde gösterilmiş olmasaydı aşk sahnesinin bu şehveti tasvirleri başka bir mahiyet alabilirdi. Halbuki resmimizde görüldüğü üzere san'atkar her iki sevgiliyi çocuklara has zerafet sayısında güzel ve şehvetten arî ve herkesce beğenilen bir eser halini alabilmesi için şahısların iki çocuk halinde tasvirleriyle masum bir aşk levhası ibda etmiştir. Boynun kısa, kol ve bacakların dolgunca ve etli olması Eros'a bir çocuk halini verir. Baş mailen $\frac{3}{4}$ lük dönüşü esere umumî sükûtunu ihlâl etmeksizin bir canlılık vermekte ve mebzul bukle halindeki saçları alın ve şakaklar üzerine dökülerek çehre masum bir hal almaktadır.

Erosun başı bilhassa yüze neş'esiz bir eda veren dudakları kısa ve göz kapakları da etlicedir. Bu halile bir az Napoli Müzesindeki Kifisdodota atfedilen Atine başına benzeyişi vardır.

Vazonun oturduğu ayağın

Yüksekliği 4.5 sen

Kutru 15.4 sen dir.

Dibini 8 milimetre irtifaında dairevî ve kenarı içeriye yatıkça bir plak teşkil eder. Üst sathı çepeçevre Kimation ve palmet gibi söslerle bezenmiştir ki ^{sayı} ~~adedi~~ on ikiyi bulur. Burada kimationun uçları aşağı doğru sivrilerek kenara kadar dayanır. Aralarında keeslerden fişkiran birer palmet vardır ki sıra ile her palmetin iki yan yaprağı bir kere içeriye bir kere dışarıya kıvrılmışdır. Bu tarz tezyinin sad bizim vazodaki kabartmada diğil başka yerlerde ve hatta mimarî tezyinatta da kullanıldığını biliyoruz. Bu cümleden olmak üzere Delfideki

Pisen

Apollon mabedile (M.E. 350) Söke civarında Piye şehri kadimindeki Atine mabedinin (M.E. 332) çatı kısmındaki mümasil şekiller hatıra gelir. Kabartmanın ifade ettiği mitolojik mana şudur ki Psihe ölüyor, ahrette tekrar Erosuna kavuşuyor. İşte Eros ve Psiha fena bir dünyanın bütün eziyetlerine galebe çalmış mes'ud fakat azgın ihtiraslardan azade olarak açık bir sema altında ebediyen yaşayan bir çifttir. Şekil itibarile de pek hoş olan bu küp ekseriya - topraktan mamul olanlar gibi - şübhe yoktur ki kıymetli bir ölünün küllerini muhafaza için kullanılmışdı.

Reliyefin üzerindeki zeynette ve bilhassa yüzlerdeki işçilikte takib edilen teknik usulleri ve buna inzimam eden bir takım hususî vasıflar küpün yaşını tesbite delil olabilecek kuvvetli unsurlardır. Bundan bu güzel izerin milatdan evvel dördüncü yüz yılın ilk yarımına aid olduğu kuşkusuzca söylenebilir.

Bu yünden

(1) Catalogue of the Bronzes in the British Museum, Greek, Roman, and Etruscan, 1899.

(2) Eros und Psyche auf einem Bronzrelief aus Amisos, Th. Wiegand, 1923.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0101801